

Baka István baráti tisztelettel dedikálta prózakötetét Mészöly Miklósnak

A szekszárdi költőóriás verssel köszöntötte az írófejedelmet

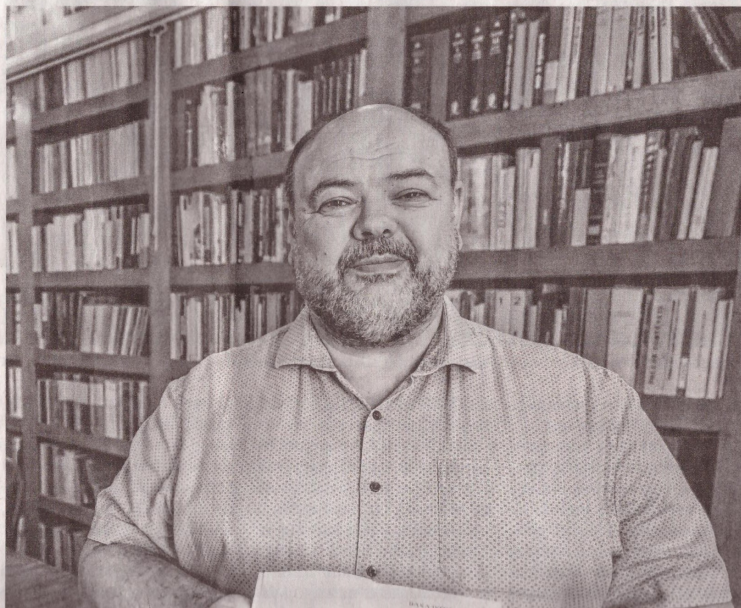
Baka István és Mészöly Miklós kölcsönös tisztelettel viseltettek egymás iránt. Mindkettőjük munkásságában markánsan jelenik meg a szülőváros, azaz Szekszárd. Az idősebb pályatársnak dedikált könyv július hónap műtárgya a múzeumban.

Szeri Árpád
arpad.szeri@mediaworks.hu

TOLNA VÁRMEGYE-SZEKSZÁRD

Beavatások címmel jelent meg 1991-ben Baka István prózáinak gyűjteménye. A Szekszárdi Wosinsky Mór Múzeum irodalomtörténeti gyűjteményében található egy, a szerző által dedikált kötet. Az előzékeny a következő, golyóstollal írt ajánlás olvasható: „Mészöly/ Miklósnak/ baráti tisztelettel/ Baka István/ (az ötödik írás, az Én, Thészeusz még nem szerepelt kötetben, ha időd engedi, olvasd el

mint két-két dedikált kötetet ismerünk. A kölcsönös tisztelet hangján írt levelekben szekszárdi témák, találkozások előkészülete, Baka István szakmai segítségkérése, Mészöly Miklós egy pályázatához ígért ajánlása, írói biztatása szerepelnek. Egymásnál vendégeskedtek is, Mészöly Miklós 1981-ben Szegeden a Retek utcában Baka Istvánnál szállt meg, amikor a szegedi egyetemen a hatvanadik születésnapját ünnepelték. Mészöly Miklós nyilvánosan nem szerepelt együtt Baka Istvánnal, bár éppen a vármegye székhelyén, a Szekszárdi Garay János Gimnáziumban terveztek közösen 1987-ben egy végül elmaradt fró-olvasó találkozót. Mészöly Miklós publikált írásaiban nem értékelte Baka Istvánt. Azonban 1998-ban, Baka István ötvenedik születésnapjához közel, Szekszárdon, az egykori Úttörőházban, Móser Zoltán

szárd ihletésével. Azt nem mondanám, hogy Szekszárdról, mert az irodalomban a helyszínek mindig spirituálizálódnak, mint ahogy már a Halálfiában is, az Szekszárd is, Pécs is, és egyben a magyar kisváros is.”

Baka István 1993-ban a szegedi rádióknak így nyilatkozott: „Ugyanebbe a gimnáziumba járt Mészöly Miklós, valamivel később Lázár Ervin – utólag büszke vagyok, akkoriban nem tudtam rótuk (...) Mészöly Miklós amúgy sem volt szalonképes a hatvanas évekbeli Szekszárdon – polgári származása, dacos különállása nem tette kívánatos vendéggé abban a városban, ahol a Lisztet egykor vendégül látó Augusz-ház földszintjén egy autójavító vállalat irodái voltak. Szégyenkezve valom meg, bár nem az én szégyenem – kamaszkoromban hamis kép élt bennem Babitsról, Mé-

= s bocsásd meg, hogy / a városba vezető út eperfáit/ jege nyékre cseréltem./ B. I.)”.

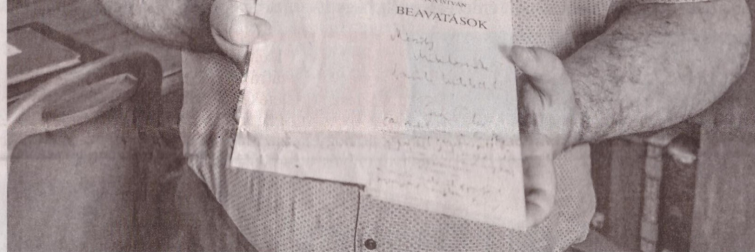
A könyv július hónap műtárgya az intézményben. A részletekről Ódor János Gábor, a múzeum igazgatója adott tájékoztatást lapunknak. Bevezetésként elmondta, hogy Tol-

na vármegye székhelyéhez több, jelentős író és költő kötődik. Közülük Mészöly Miklós (1921–2001) és Baka István (1948–1995) alkotásainak különösen fontos szerepe és ihletője volt Szekszárd. Baka István majd egy generációval fiatalabb volt Mészöly Miklóshoz képest: elsőként a hetvenes években találkozott az idősebb pályatárs nevével és munkáival. Másfél évtizedes személyes ismeretségüket visszaemlékezések és megmaradt levelezések és egyéb dokumentumok alapján lehet rekonstruálni. Az 1982–1992 közötti évekből tíz egymásnak írt levelet, vala-

A kölcsönös tisztelet hangján íródtak a nevezetes levelek

Látom magamban... című, íróportrékból rendezett kiállításnyitóján Mészöly Miklós hosszan beszélt Baka Istvánról. A megnyitó szövege azonban sajnos elkallódott, közgyűteménybe nem került.

Baka István egy 1989-es televíziós beszélgetés alkalmával így vallott Mészöly Miklósról. „És én, bár nem ismertem a régmúlt időket, s fogalmam sem volt arról a kultúráról, amit ezek jelentettek, húsz évvel később, Mészöly Miklós novelláiból értettem meg, hogy mi volt a régi Szekszárd; és persze a Halálfiából, Babits könyvéből.” Valamint: „Nekem abban, hogy Mészöly Miklóst – akit nagyon száraznak éreztem –, hogy őt megszeressem, sokat segített a saját szekszárdiságomra való ráébredés, és hogy megkeressek mindent, ami ehhez a városhoz tartozik, és hát Mészöly Miklós talán legszebb műveit írta Szek-

Ódor János Gábor a kötetével, amit Baka István ajánlott Mészöly Miklós figyelmébe Fotó: Kiss Albert

További izgalmas hírekért látogasson el ide:

TEOL.HU
TOLNA VÁRMEGYEI
HÍRPORTÁL

Gátórház, eperfás út, ártéri erdő és jegenyesor

A dedikáció utolsó félmondata Mészöly Miklós: Térkép Aliscáról című, 1973-ban írt novellájára utal, mely így kezdődik. „Úgy lehetne elképzelni, ahogy a valóságban is volt – a keselyűsi gátórháztól eperfás út vezet a szekszárdi templomtérig (tizenegy kilométer), s ha már ott vagyunk, meg is érkezőnk Aliscába, amit még a rómaiak alapí-

tanak, s csak később lesz Szekszárd a neve – rejtély, hogy miért.” Baka István novellájában így szerepel a megjelölt rész, a dedikált könyvben Baka István által tollal aláhúzza: „...a behavazott szántáson átvágya elbukdásoltam az országútig, amely az ártéri erdő gátjától tizenegy kilométer hosszan, nyílegyenesen vezet a város központjáig.”

A 171. oldalon ez a folytatás: „És most itt állok a kemeneci erdő szélén, az árvízvédelmi töltésnél, ahol a Sárdra vezető út kezdődik, két oldalán jegenyessorral, és előttem, a messzeségben, az út szalagja elkeskenyedik, és az egy pontban való találkozásért csak azért nem láthatom, mert arrafelé már könnyű, délutáni köd lebeg.”

Mészöly Miklósnak pedig a nevét sem hallottam. Igaz, amikor – már huszonévesen – olvasni kezdtem, még sokáig túlságosan szikárnak, szigorúnak éreztem a prózáját – talán nem véletlenül, egy idős gimnáziumi matematikatanárom alakját idézte fel előttem –, Menyus bácsiét (azaz Létay Menyhért, a gimnázium legendás hírű matematika-fizika szakos tanára), aki már Mészölynek is tanára volt – ő volt az, aki 1944. március 19-én egy pofonnal hazaküldte a forrófejű diákok, Miklós egy szál pisztollyal a zsebében indult volna harcolni a német megszállók ellen.”

Az összeállításból nem maradhat ki Baka István 1990-ben írt nagyszerű verse, a Mészölynek ajánlott Képeslap 1965-ből, mely így fejeződik be. „Nem tudok rólad, félig tiltva vagy, / és nem tudom még, hogy Te vezeted / a leforrázott égi sereget: / megrottont mézű múlt napok hadát, / de már előre megmosolyod a / Megbocsátás suta őrangyalát.”